

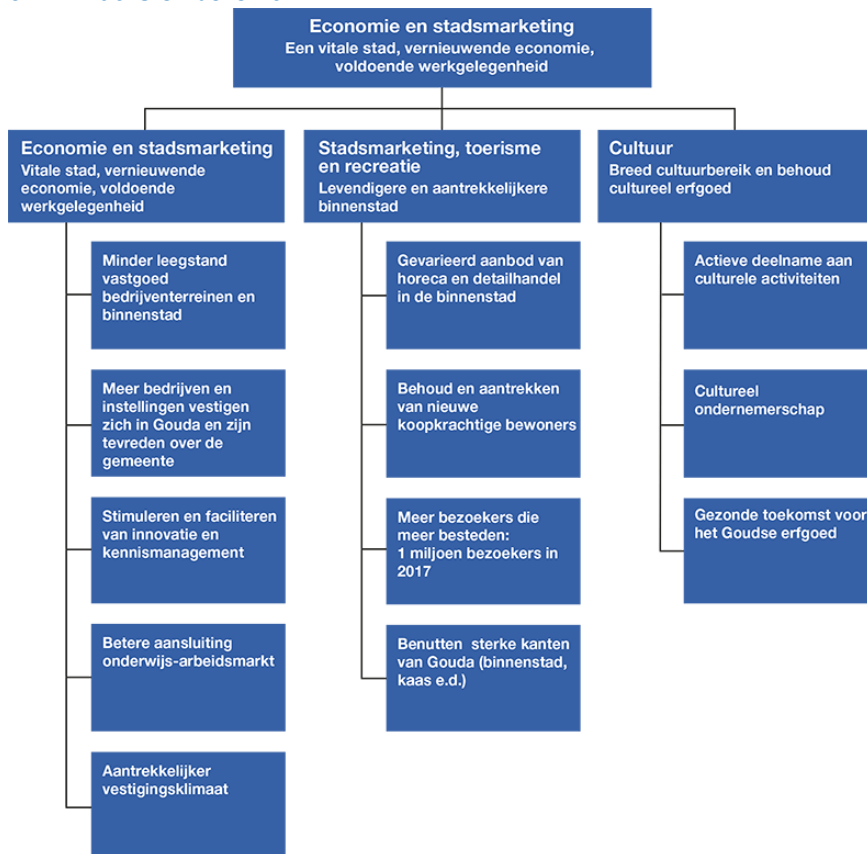

Jaarstukken 2016

gemeente
gouda

3.1.1 Wat is er bereikt?

3.1.2 Wat is ervoor gedaan?

Economie

Actieprogramma Economie

De gemeente en Gouda Onderneemt! werken sinds 2014 gezamenlijk aan de uitvoering van het Actieprogramma Economie. Dit programma stelt een aantal thema's centraal waaronder een beter vestigingsklimaat, innovatie, aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en duurzaamheid. De programma's in het actieprogramma zorgen voor gezamenlijke focus en richting in het streven naar een vitale stad, vernieuwende economie en voldoende werkgelegenheid.

In 2016 is het Ondernemersfonds Gouda (OFG) met 5 jaar verlengd. Daarbij is tevens de opslag op de OZB niet-woningen op verzoek van ondernemers verhoogd van 5% naar 7%. Met deze verhoging komt er meer geld beschikbaar voor het georganiseerd bedrijfsleven in Gouda om zelf het ondernemersklimaat verder te verbeteren.

Naast de opgaven vanuit het Actieprogramma Economie, wordt ook uitvoering gegeven aan acquisitie, een actieve benadering van leegstandsproblematiek, focus op accountmanagement en een betere dienstverlening. Ook bij deze thema's is samenwerking met alle betrokken partijen essentieel.

Leegstand

Leegstand is een dynamisch en complex probleem. De gemeente Gouda is van mening dat leegstand op pandniveau in eerste instantie het probleem van de eigenaar is. Maar er is ook sprake van een gemeentelijk belang wanneer leegstand consequenties heeft voor het vestigingsklimaat of de werkgelegenheid van het omliggende gebied. Inmiddels is de leegstand op sommige locaties structureel van aard en is een actieve rol van de gemeente gerechtvaardigd. De gemeente heeft daarbij een beperkte invloed en is slechts één van de vele betrokken partijen. Alle projecten en activiteiten zijn er daarom op gericht om de juiste partijen met elkaar te verbinden en te ondersteunen. Hiermee wordt een proces beoogd waarmee concrete resultaten worden geboekt en de leegstand structureel afneemt. De gemeente vervult hierin een rol als aanjager, facilitator en regisseur en richt zich specifiek op bedrijventerreinen en de binnenstad.

Leegstand bedrijventerreinen

De kantorenleegstand op Goudse Poort is gedaald van 44% in 2015 naar 38% in 2016. Dit is in lijn met de landelijke trend van dalende leegstandscijfers. Na de eerdere start met de breed samengestelde Taskforce Leegstand, lag in 2016 de focus op de kantoren in het noordelijk deel van Goudse Poort.

Binnen het programma Slim Ruimtegebruik biedt de provincie Zuid-Holland de methode van de 'Versnellingskamer' aan. Hierbij werken direct belanghebbenden samen om vanuit de eigen rol te zoeken naar een gemeenschappelijk belang.

In oktober kwamen daartoe een tiental eigenaren, gemeente Gouda en de Provincie Zuid-Holland als belanghebbenden bijeen. Unaniem is afgesproken gezamenlijk te gaan zoeken naar een nieuw marktperspectief voor de Goudse Poort.

Leegstand binnenstad

De binnenstad van Gouda kent met het Programma Binnenstad een gecoördineerde aanpak voor de vele aspecten die de binnenstad raken. Daarbij zijn verschillende projectgroepen actief waarin vastgoedeigenaren, ontwikkelaars, gebruikers, de centrummanager en de gemeente gezamenlijk optrekken. Deze aanpak, gesteund door de opleving van de economie, laat zien dat het aantal leegstaande winkels in 2016 is afgenomen (met per saldo 7 panden). Daarnaast wordt via een gerichte benadering van pandeigenaren getracht langdurig leegstaande panden in te vullen. Rond het vergunningentraject is het streven de procedures zo soepel mogelijk te laten verlopen. Een leegstandsverordening is ondertussen vastgesteld om eigenaren van leegstaande panden in de binnenstad gericht aan te kunnen pakken waar dat nodig is. Het project 'Wonen boven winkels' wordt daarbij integraal met de aanpak leegstand uitgevoerd.

Als voorbeeld van een integrale aanpak kan de 'Kop van de Kleiweg' worden genoemd. Dit project is in 2016 opgeleverd en zorgt voor een kwaliteitsimpuls voor zowel de openbare ruimte als de omliggende panden. De verwachting is dat de leegstand in dit gebied in de loop van 2017 tot het verleden gaat behoren. De Stadswinkel is als pop-up concept in een van de leegstaande panden ingericht om de aandacht op het gebied te vestigen. Hier kunnen (nieuwe) inwoners van Gouda, die een nieuwe (huur)woning zoeken, terecht voor informatie over alle bouwprojecten in de stad. De Stadswinkel draagt hierdoor bij aan de doelstelling tot behoud en het aantrekken van nieuwe (koopkrachtige) bewoners. De gemeente werkt in de Stadswinkel samen met ondernemers uit de binnenstad, het DOE-platform en makelaars en ontwikkelaars. Via het Werkgeversservicepunt krijgen werkzoekenden een werkervaringsplaats in de Stadswinkel aangeboden.

In 2016 is ook de pilot Uitstallingen geëvalueerd. In 2017 zal worden gezien in hoeverre nieuwe regels nodig zijn om de uitstraling van het winkelgebied verder te verbeteren.

Meer bedrijven vestigen zich in Gouda

Het accountmanagement richting ondernemers heeft een impuls gekregen. Er wordt flink geïnvesteerd in warme contacten met bedrijven die al in Gouda gevestigd zijn. Daarnaast is sprake van een zogenaamde 'rode looper-aanpak' om potentiële vestigers voor Gouda te interesseren. In 2016 heeft zich geen groot nieuw bedrijf in Gouda gevestigd maar wel enkele kleinere (dienstverlenende) ondernemers.

In de binnenstad was veel dynamiek te zien waarbij sommige winkels helaas de deuren moesten sluiten, waarvan de V&D wel het meest in het oog sprong. Andere winkels in de binnenstad verhuisden naar een ander pand, verschillende pop-up winkels zijn gestart en ook zijn er nieuwe winkels, dienstverleners en horeca bij gekomen. Het aanbod aan detailhandel en horeca in de binnenstad krijgt mede door deze nieuwe vestigingen een steeds gevarieerder karakter.

Foto: Verruiming van de mogelijkheden voor binnenstadondernemers om zich aantrekkelijker te presenteren.

In het kader van de acquisitie van bedrijven is de aandacht met name gericht op de ICT-sector. Dertien ICT-bedrijven buiten Gouda zijn bezocht met het doel om zicht te krijgen op belangrijke vestigingsfactoren. Een strategie gericht op het verbeteren van het vestigingsklimaat voor ICT bedrijven wordt in 2017 verder uitgewerkt.

Stimuleren en faciliteren van innovatie en kennismanagement

De activiteiten gericht op het thema Innovatie en Kennismanagement zijn geland in het Innovatieplatform, waarbinnen de gemeente en Gouda Onderneemt! de trekkers zijn. Het Innovatieplatform is als project ingebracht in het kader van de samenwerking Alphen-Gouda/Midden-Holland-Woerden. In 2016 heeft een Inspiratiesessie plaatsgevonden en de gemeente heeft daarnaast deelgenomen aan de beurs ZIE 2016 (Zuid Holland Instrumentation Event). Ook hebben er in 2016 bedrijfsbezoeken plaatsgevonden bij Van Nieuwpoort, Acacia Water, Geofoxx, S&T Corporation te Delft.

Betere aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt

Het college heeft een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt opgenomen als speerpunt. Via diverse initiatieven wordt hieraan vormgegeven. Zo is in 2016 het Centrum voor Innovatief Vakmanschap Smart Technology van het ID-college van start gegaan met 23 studenten. De gemeente is nauw betrokken bij deze opleiding en stimuleert vooral de samenwerking met het Goudse bedrijfsleven door het mogelijk maken van de aanstelling van een Kennismakelaar bij het CIV (Centrum voor Innovatief Vakmanschap) Smart Technology in 2017. Ook het Techniekpunt Gouda is in het schooljaar van 2016/2017 operationeel met als één van de hoogtepunten een techniekdag voor groep 7-leerlingen met een masterclass van ruimtervaarder André Kuipers.

Het cluster onderwijs van Gouda Onderneemt stimuleert de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven in Gouda. De gemeente ondersteunt dit cluster. In 2016 hebben diverse workshops plaatsgevonden om uitvoering te geven aan de uitkomsten van de werkconferentie in 2015. Hiertoe is een platform onderwijs-arbeidsmarkt ingesteld waaraan diverse partners deelnemen. Ingezet is vooral op het verbeteren van de website en het bekendmaken van SBB (Stichting Bevordering Beroepsopleidingen). Hieraan is een beroepenmonitor gelinkt voor jongeren en ouders, en er wordt bekendheid en informatie gegeven aan opleidingen en beroepen. Een constante uitdaging is het vinden van meer bedrijven die willen deelnemen aan het platform en ideeën inbrengen. In 2017 krijgt dit nog meer aandacht. Bijvoorbeeld door het organiseren van 'Kom binnen bij bedrijven', waarbij studenten bedrijven kunnen bezoeken voor stages en leerwerkplekken.

In 2017 krijgt ook het ontwikkelen van de digitale onderwijskaart voor het VO en MBO een vervolg. Het project is aangemeld voor een subsidie van de provincie. Wanneer de subsidie niet wordt toegekend zal de mogelijkheid worden onderzocht in hoeverre de nieuwe website 'Kies je toekomst' gebruikt kan worden om informatie over het onderwijsaanbod bekend te maken.

In 2015 is door het Wellantcollege, in samenwerking met de gemeenten in Midden-Holland, een verkennend onderzoek uitgevoerd naar de behoefte aan scholing en personeel in de foodprocesindustrie. Conclusie is dat er behoefte is aan een opleiding food-techniek voor niveau 3 en 4 MBO. In 2016 is verkend op welke manier en met welke partners een MBO opleiding voeding en techniek gestart kan worden in de regio. Helaas heeft dit niet geresulteerd in het opzetten van een nieuwe opleiding. Er is te weinig draagvlak hiervoor gevonden bij het regionale bedrijfsleven.

Aantrekkelijk vestigingsklimaat

Het is belangrijk dat gemeente en ondernemers/instellingen elkaar kennen en ontmoeten. Met dat doel vinden regelmatig bedrijfsbezoeken plaats. De accountmanager onderhoudt ook persoonlijk contact met bedrijven en er is intensief contact met de parkmanagers van de bedrijventerreinen en met de Centrummanager in de binnenstad. De lijnen zijn kort en bij specifieke vraagstukken of problemen onderneemt de accountmanager actie om deze op te lossen. Ook heeft de gemeente het voor ondernemers gemakkelijker gemaakt om een integrale quick scan op bouwinitiatieven te laten plaatsvinden.

De gemeente organiseert samen met Gouda Onderneemt! een aantal activiteiten die het vestigingsklimaat bevorderen, zoals in 2016 een gecombineerde bijeenkomst voor starters en jonge ondernemers, de verkiezing Ondernemersprijs Midden-Holland en de organisatie van de bedrijvendag. De bedrijvendag is in 2016 voor het eerst gekoppeld aan de organisatie van 'Kom binnen bij Bedrijven'. De Bedrijvendag nieuwe stijl wordt op locatie georganiseerd, en kent met name een netwerkarakter met bescheiden inhoudelijk programma.

Foto: Informatiebijeenkomst voor startende en jonge ondernemers georganiseerd door ondernemersplatform Gouda Ondernemt en de gemeente Gouda.

De herontwikkeling van de 'Kop van de Kleiweg' en de uitvoering van de vernieuwing van het terrassenbeleid geven de binnenstad een impuls en laten zien dat de gemeente in de stad investeert. Juist in deze tijd is het van belang dat de basis op orde is om voor externe partijen aantrekkelijk te zijn als nieuwe vestigingsplaats. En bovenal voor bestaande partijen om te (blijven) investeren. Het grote aantal nieuwe vestigers in de binnenstad mag beschouwd worden als signaal dat deze aanpak werkt.

Een aantrekkelijke binnenstad is essentieel voor een bruisend Gouda. De gemeente was daarom erg blij met de verkiezing tot Beste Warenmarkt in maart 2015 en de verkiezing tot Beste Binnenstad in de categorie middelgrote steden door het Platform Binnenstadsmanagement. De Chocoladefabriek is in 2015 verkozen tot beste bibliotheek. Het behalen van deze prijzen is op 2 januari 2016 feestelijk gevierd tijdens een informeel feest en nieuwjaarsbijeenkomst voor alle inwoners van Gouda op de Markt.

Regionale samenwerking

Economische ontwikkeling stopt niet bij de grenzen van Gouda. Samenwerking met omliggende gemeenten is belangrijk om de economische positie van de regio te versterken. In de regio Midden-Holland werkt Gouda samen met 4 gemeenten (Zuidplas, Waddinxveen, Bodegraven-Reeuwijk en Krimpenerwaard). De wethouders economie komen samen in het Bestuurlijk Overleg Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt (BO EOA). Het streven is het versterken van de positie van de regio waarbij gekeken wordt naar de Zuidelijke Randstad en de kansen die daar liggen, maar ook naar het Groene Hart. Daarbij wordt samenwerking gezocht met ondernemers en onderwijs. Het BO EOA is ook het aanspreekpunt voor de provincie met betrekking tot regionale afstemming van de ontwikkeling van kantoren en bedrijventerreinen (verplicht) en detailhandel (gewenst).

De samenwerking Alphen-Gouda-Woerden is in december definitief van start gegaan en opnieuw bekrachtigd door het sluiten van een bestuursakkoord met de provincie Zuid-Holland. De economie Tafel Groene Hart Werkt! heeft in het kader van de subsidieregeling Regionale Netwerken Topsectoren een subsidieaanvraag ingediend bij de provincie Zuid-Holland. Deze is erop gericht om de tafel Economie tafel om te vormen naar een regionaal triple helix platform.

Resultaten 2016:

- Start met de actualisatie van de provinciale bedrijventerreinenstrategie. Hiervoor wordt een behoeferaming bedrijventerreinen opgesteld waaraan de regio meewerkt;
- Organisatie 'Kom binnen bij bedrijven' in regioverband ;
- Opstellen Strategische Agenda Midden-Holland;
- Gezamenlijke lobby (ook met regionale ondernemers) tegen de komst van de Holland Outlet Mall in Zoetermeer.

Kunst en cultuur

Kunst en cultuur hebben een belangrijke meerwaarde voor de leefbaarheid en economie van Gouda. Een breed aanbod aan culturele activiteiten draagt bij aan een goed leefklimaat en maakt de stad aantrekkelijk voor (nieuwe) inwoners en bezoekers. Kunst en cultuur zijn de smaakmakers van de stad.

Gouda kent een rijk cultureel klimaat. De culturele sector heeft ook in 2016 weer zijn kracht en enthousiasme laten zien. De Goudse Schouwburg werd uitgeroepen tot meest gastvrije theater van het land. Het Erasmusjaar werd bekroond

door de plaatsing van het nieuwe Erasmusraam in de Sint Jan. De bibliotheek, het Streekarchief, Kruid horeca en de Drukkerswerkplaats zijn een onderzoek gestart naar een mogelijke verbreding van het succesvolle concept van de Chocoladefabriek, samen met het Filmhuis en het Verzetsmuseum. Het voornemen een Cultuur- en erfgoedfonds op te richten dat in het teken zal staan van 750 jaar Gouda, heeft enthousiaste reacties in de stad teweeggebracht.

Het jaar 2016 stond ook in het teken van een wisseling van de wacht bij de grote culturele organisaties. De zeer gewaardeerde directeuren van bibliotheek, museum en Kunstpuntgouda kondigden hun vertrek aan. Met de inmiddels aangetreden nieuwe directeuren en een geactualiseerde Cultuurnota is Gouda klaar voor een nieuwe periode met volop kansen en mogelijkheden voor cultuur.

In 2017 zal de nieuwe Cultuurnota aan de raad worden voorgelegd. Daarin staan de sterktes van cultureel Gouda centraal naast de kansen die nog gepakt kunnen worden. Ook wordt opnieuw gekeken naar het budgettaire kader voor cultuur. Bibliotheek, cultuurhuis en schouwburg hebben in 2016 afgelopen jaar zorgen geuit over hun financiële situatie. Naar aanleiding hiervan zijn, vooruitlopend op de Cultuurnota, via de Kadernota incidentele middelen beschikbaar gesteld. Ook is geïnvesteerd in het laten opstellen van nieuwe bedrijfsplannen voor de schouwburg en het cultuurhuis, ter versterking van de financiële continuïteit.

Erfgoed en Cultuurhistorie

In 2015 is door een particuliere partij in de stad onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om voor Gouda een monumentenorganisatie (of 'stadsherstel') op te richten. Dit heeft vanaf 2016 een vervolg gekregen. Inzet is de instandhouding van het gebouwde erfgoed en aan het leggen van contacten en opbouwen van een netwerk.

In lijn met de Erfgoedvisie wordt naast samenwerking ook ingezet op samenhang. Daarom is in 2015 gestart met het laten opstellen van een Cultuurhistorische Basiskaart voor de gehele gemeente Gouda. Via deze digitale database, die via GIS-Gouda gevisualiseerd kan worden in kaartbeelden, wordt de ontwikkelingsgeschiedenis ontsloten. De uitvoering gebeurt in fasen. Op basis van landschap, stedenbouw, functies en thema's wordt 'het verhaal van de stad' in beeld gebracht. In 2016 is de basis gelegd met de informatie die reeds voorhanden was via onderzoeksrapporten. Ook is overlegd met enkele inwoners die expert zijn op het gebied van het watersysteem en stadsontwikkeling. Op basis van deze informatie is een grondige analyse gemaakt en zijn de resultaten in kaartbeelden vastgelegd. In de volgende fasen zal de rol van 'de kennis in de stad' een steeds grotere rol gaan spelen.

In 2016 is ook bezien hoe het Cultuur- en Erfgoedfonds een bijdrage kan leveren aan onderhoud en herbestemming van het Goudse erfgoed. Op grond van de Erfgoedvisie zal de focus komen te liggen op planmatig onderhoud ('voorkomen is beter dan genezen') en de aanpak van leegstand en ruimte voor herbestemming ('zonder gebruik geen onderhoud').

Stadsmarketing

Stadsmarketing streeft naar het bevorderen van de economische vitaliteit van Gouda door de binnenstad levendiger en aantrekkelijker te maken voor bedrijven, bewoners en bezoekers.

Gevarieerd aanbod van horeca en detailhandel in de binnenstad

De activiteiten vinden met name plaats binnen het domein Economie maar worden ondersteund door stadsmarketingactiviteiten zoals de ontwikkeling van een tv-commercial. Deze commercial is in 2016 aangepast en uitgezonden op TV Rijnmond.

Door het grote aantal nieuwe ondernemers in de binnenstad is de variatie in aanbod van detailhandel en horeca weer groter geworden. Gouda krijgt hierdoor steeds meer een eigen karakter als winkel- en verblijfsstad. Vanwege de titel Beste Binnenstad 2015-2017 hebben de steden Hoorn, Alkmaar en Dordrecht een bezoek gebracht aan Gouda om inspiratie op te doen. Daarnaast hebben een Duitse delegatie, het landelijk Platform Binnenstadmanagement en het Expertteam Shopping Tomorrow de stad bezocht.

Behouden en aantrekken van nieuwe koopkrachtige bewoners

Naast het onderhouden van de website www.woninggouda.nl is geïnvesteerd in het mogelijk maken van laagdrempelige informatievoorziening over woningbouwprojecten en aanbod van huurwoningen in de Stadswinkel. Bewoners weten de Stadswinkel goed te vinden en maken veel gebruik van de aangeboden voorzieningen.

Benutten sterke kanten van Gouda

Er is een nieuw plan voor Stadsmarketing en toerisme opgesteld waarin de keuzes voor cultuurhistorie, kaas, stroopwafels en ambachten is (her)bevestigd. Met het oog op Gouda 750 jaar en Fonds 1272 (het cultuur- en erfgoedfonds) wordt een kwartiermaker gezocht die een actieplan zal opstellen en in 2017, samen met de stad, een eerste grote activiteit zal organiseren.

Het jaar 2016 was het Erasmusjaar. Museum Gouda heeft in dat kader een internationale Erasmustentoonstelling georganiseerd die veel (inter)nationale bezoekers heeft getrokken.

De gemeente heeft samen met ondernemers, culturele instellingen, de Brede School en vrijwilligersorganisaties de Zotte Zaterdag georganiseerd op 15 oktober. Het Goudse erfgoed is door middel van Erasmus in onderlinge samenhang voor het voetlicht gebracht.

Het aantal kaasmarkten is uitgebreid waardoor het toeristisch seizoen is verlengd en het aanbod voor (inter)nationale touroperators is uitgebreid. Er zijn vier digitale 'kaasnieuwsbrieven' verstuurd aan personen/bedrijven die zich professioneel bezig houden met kaas en de website www.goudakaasstad.nl is geactualiseerd. In juni bracht een Franse delegatie van onder andere ambassade en parlement een bezoek aan de kaasmarkt. Eind 2016 is het startsein gegeven voor een haalbaarheidsonderzoek om een Cheese Experience in Gouda te vestigen. De provincie verzorgt een deel van de financiering in het kader van 'Cheese Valley', onderdeel van de 'Dutch Food and Cuisine' lijn van de NBTC. Ten slotte is in 2016 is een nieuw bestuur Gouda Kaasmarkt aangetreden.

Foto: De kaasmarkt voor kinderen die in 2016 gehouden werd.

Toerisme

Meer bezoekers die meer besteden

De toeristische promotie is gericht op de groei van binnen- en buitenlandse bezoekers aan Gouda. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met toeristische partners en ondernemers. Het vergroten van het bezoekersaantal draagt bij aan een aantrekkelijke, levendige en economisch sterke binnenstad. De VVV Gouda is het hele jaar bezig met het gastvrij informeren en ontvangen van bezoekers en andere geïnteresseerden zoals diverse media. Daarnaast ligt de focus op 'travel trade' (bedrijven die zich bezig houden met toeristen) om Gouda als bestemming beter onder de aandacht te brengen.

Evenementen

In 2016 vonden weer 6 jaarlijkse zogenaamde 'ster'evenementen plaats: Goudse Hofstedendagen, Kaarsjesavond, Houtmansplantsoenconcerten, Gouda Waterstad, Keramiekdagen en de Kaasmarkt. Met de warenmarkt zijn afspraken gemaakt waardoor op de Markt evenementen en andere activiteiten beter gecombineerd kunnen worden. Deze afspraken hebben geleid tot een aanpassing van de marktverordening en als uitvloeisel daarvan kon bijvoorbeeld in november het Sinterklaascircus worden georganiseerd op de Markt.

Groene Hart

Gouda neemt deel aan de bestuurlijke tafel Vrije tijd, water en groen van het samenwerkingsverband Alphen-Gouda/Midden-Holland-Woerden. Er is een investeringprogramma opgesteld met ook aandacht voor Gouda als icoon van het Groene Hart en de verhaallijn van kaas. In 2017 wordt dit verder geconcretiseerd.

Resultaten 2016:

- Gastvrij informeren en ontvangen van bezoekers door de VVV. Het aantal bezoekers aan de balie van de VVV in de Waag is verder gegroeid naar ruim 38.000.;
- Vanaf de nulmeting in 2012 gezien, is in 2015 10% groei van bezoekers aan Gouda bereikt (totaal 800.000). De eerste cijfers van 2016 laten ook weer groei zien;
- In februari is een bijeenkomst voor het toeristische veld georganiseerd, met meer dan 80 deelnemers. Daar is het eerste partnerplan toerisme gepresenteerd. In het partnerplan staat beschreven wat de VVV doet en welke mogelijkheden

er zijn om (betaald) samen te werken. De brochure met advertorials is hiervan het meest succesvolle voorbeeld. De bijbehorende folder is door deze extra inkomsten elk jaar uitgebreid qua oplage en aantal pagina's;

- Er is een nieuwe flyer "Welkom in Gouda" in het Spaans verschenen;
- Travel trade benadering en uitbreiden van (inter)nationale contacten is voor Gouda van belang om verdere groei voor elkaar te krijgen. Gouda is daarom lid geworden van de European Tour Association. Enkele succesvolle voorbeelden van de travel trade benadering zijn
- Samenwerking met het Nederlands Bureau voor Toerisme (NBTC) samen op het gebied van kaas. Gouda is opgenomen in de verhaallijn 'Dutch Food and Cuisine line', waarmee het NBTC meer bezoekers naar Nederland wil trekken.
- Promotieel heeft Gouda verschillende filmploegen verwelkomd (zoals uit Duitsland, China, Amerika, Italië en België). Van 15-17 juni vond de Social Traveler actie plaats, welke veel publiciteit genereerde in (social) media.
- Lokaal heeft Gouda zich gepresenteerd met een informatiemarkt en goodiebags bij de opening van Landal Reeuwijkse Plassen.

Omschrijving	Streefwaarde	Stand 2016
Aantal banen	Stijgende trend vanaf 2016	Het aantal in Goudse bedrijven werkzame personen is van 2015 naar 2016 stabiel gebleven (van 33.493 naar 33.490). NB. Bron van het aantal werkzame personen en aantal bedrijfsvestigingen is het bedrijvenregister Zuid-Holland. Door een synchronisatie en update van het bestand zijn deze cijfers afwijkend van eerdere in jaarrekeningen gepresenteerde cijfers. Met name zzp'ers en eenmanszaken ontbraken.
Aantal bedrijfsvestigingen	Aantrekken minimaal 1 groter bedrijf per jaar	Restaurantketens De Beren en Kentucky Fried Chicken, daarnaast voorbereidingen binnenhalen ICT HBO/Universiteit. Geen groter bedrijf in 2016, wel is het totaal aantal gevestigde bedrijven is van 2015 naar 2016 gestegen van 4.289 naar 4.772.
Leegstand kantoren	Dalende trend vanaf 2016	De leegstand op Goudse Poort is in 2016 ten opzichte van 2015 gedaald van 44% naar 38% (m2 vloeroppervlak).
Leegstand winkels	Dalende trend vanaf 2016	Van 2015 naar 2016 is het aantal leegstaande winkelpanden gedaald van 121 naar 108. Het aantal meter leegstaand winkelvloeroppervlak is deze periode toegenomen van 19.559 m2 naar 25.336m2.
Aantal bezoekers	1 Miljoen bezoekers vanaf 2017	In 2015 hebben 787.328 bezoekers Gouda bezocht. Vanaf de nulmeting in 2012 is dit in totaal zo'n 80.000 bezoekers extra oftewel ruim 10% groei.
Bestedingen bezoekers	Stijgende trend	Het gemiddelde bestedingsbedrag van bezoekers uit Nederland is toegenomen van €31,50 in 2012 tot €33,10 in 2015.
Bezoeker gesubsidieerde instellingen	Stijgende trend	In de periode 2012-2015 is het aantal bezoekers aan gesubsidieerde instellingen toegenomen met 55%. Dit komt grotendeels door de meer dan verdubbelde bezoekersaantallen van de Cinema Gouda.

3.1.3 Wat heeft het gekost

3.1.3.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2016	Begroting 2016 na 2e wijziging	Rekening 2016	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten				
PG Cultuur	7.296	7.689	7.559	129
PG Economie	5.492	6.598	6.502	96
PG Toerisme en recreatie	1.602	1.598	1.585	13
Totaal lasten	14.391	15.885	15.647	238
Baten				
PG Cultuur	0	0	-1	1
PG Economie	-3.802	-5.909	-3.821	-2.088
PG Toerisme en recreatie	-100	-100	-181	81
Totaal baten	-3.901	-6.009	-4.002	-2.006
Saldo van baten en lasten	10.489	9.876	11.644	-1.768